

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΔΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ &
ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Τέρμα Αλκμάνος Ιλίσια
Τ.Κ.11528 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Ι. Χατζοπούλου
Τηλέφωνο: 2131512101

ΠΡΟΣ:

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
Γενικές Διευθύνσεις Δασών
και Αγροτικών Υποθέσεων
Έδρες τους

ΚΟΙΝ.: Π.Κ.

ΘΕΜΑ: Οδηγίες εφαρμογής των διατάξεων της περίπτωσης IV της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3208/2003 και του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 149 του ν. 4819/2021.

Με αφορμή ερωτήματα που υπεβλήθησαν στην Υπηρεσία μας, σχετικά με την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, παρέχουμε τις κάτωθι οδηγίες:

Α. Στη διάταξη της περίπτωσης IV της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, που προστέθηκε με το άρθρο 152 του ν. 4819/2021 ορίζεται ότι:

«1. Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου που:

IV. Περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 (Α` 289), για τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και, συγχρόνως, οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιοπάροχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1η.7.2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα. Εκκρεμείς εμπράγματα αγωγές του Δημοσίου που αφορούν στις εν λόγω εκτάσεις και οι οποίες βασίζονται σε τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, δεν επηρεάζονται από τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων, το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ` αυτών και δεν ασκεί τα ένδικο βοηθήματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 του ν. 2664/1998 (Α` 275)».

Με την ανωτέρω διάταξη ορίστηκε ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές και χορτολιβαδικές εκτάσεις, που βρίσκονται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979, **εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις: α)** το Δημόσιο δεν διαθέτει στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως οι ενδεικτικά αναφερόμενες στη διάταξη πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και **β)** οι

διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιούχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1η.7.2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα.

Ως προς την υπό στοιχείο (α) προϋπόθεση διευκρινίζεται ότι στοιχεία **απόδειξης της κυριότητας του Δημοσίου**, ενδεικτικά, μπορεί να είναι:

1) Τίτλος ιδιοκτησίας

Ως τίτλος ιδιοκτησίας θεωρείται οποιαδήποτε συμβολαιογραφική πράξη με την οποία μεταβιβάζεται έκταση προς το Δημόσιο, λόγω π.χ. πώλησης ή δωρεάς. Η κήρυξη της απαλλοτρίωσης υπέρ του Δημοσίου, μετά την καταβολή της αποζημίωσης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, επίσης μεταγίγει την κυριότητα της έκτασης στο Δημόσιο. Τίτλο για το Δημόσιο συνιστά και η από 18-9-1952 σύμβαση μεταξύ του Δημοσίου και της Εκκλησίας της Ελλάδας, η οποία κυρώθηκε με το από 26-9-1952 Βασιλικό Διάταγμα (ΦΕΚ 289 Α').

2) Πράξεις μίσθωσης ή παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης

Ως τέτοιες θεωρούνται η εκμίσθωση των δημοσίων δασικών εκτάσεων βάσει διατάξεων της δασικής νομοθεσίας καθώς και οι πράξεις με τις οποίες παραχωρείται η χρήση δημοσίας δασικής έκτασης για έναν από τους σκοπούς του ΣΤ' Κεφαλαίου του ν. 998/79.

3) Πράξεις αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας

Ως τέτοιες μπορούν να θεωρηθούν οι πράξεις διαχείρισης των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 117επ. του Δασικού Κώδικα.

4) Δικαστικές αποφάσεις και απορριπτικές γνωμοδότησεις των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας Δασών καθώς και υπουργικές αποφάσεις αποδοχής τους.

Εάν δεν συντρέχουν και οι δύο ως άνω προϋποθέσεις, δηλαδή είτε στην περίπτωση που το Ελληνικό Δημόσιο διαθέτει ικανά στοιχεία για να αποδείξει την κυριότητά του, είτε ο διεκδικών δεν διαθέτει τίτλο ιδιοκτησίας, ο οποίος να έχει συνταχθεί μέχρι την 1η.7.2001, το Ελληνικό Δημόσιο εξακολουθεί να προβάλλει δικαιώματα κυριότητας στις εκτάσεις αυτές, όπως έπραττε μέχρι σήμερα. Ο έλεγχος της συνδρομής των ανωτέρω προϋποθέσεων και η διοικητική αναγνώριση της κυριότητας επί των εν λόγω εκτάσεων πραγματοποιείται από τα συμβούλια του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, όπως αυτό προκύπτει από τη συνδυαστική ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του εδ. δ' της παρ. 5 του άρθρου 3 και του άρθρου 8^Α του ως άνω νόμου.

Περαιτέρω με την ανωτέρω διάταξη του πρώτου εδαφίου της περ. IV του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, δεν καταλύονται ιδιωτικά δικαιώματα επί των εν λόγω εκτάσεων που έχουν αποκτηθεί με χρησικτησία ή με τίτλους συνταχθέντες μετά την ανωτέρω ημερομηνία, ως προς τα οποία εξακολουθεί να ισχύει ότι ίσχυε και πριν την εισαγωγή της ανωτέρω διάταξης.

Στο δεύτερο εδάφιο της ανωτέρω διάταξης ορίζεται ότι εκκρεμείς δίκες δεν επηρεάζονται από τη διάταξη του πρώτου εδαφίου, εφόσον το Ελληνικό Δημόσιο διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του. Εξ αντιδιαστολής προκύπτει ότι, εφόσον το Δημόσιο δεν έχει προσκομίσει ενώπιον των Δικαστηρίων τίτλους ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του και με δεδομένο ότι τα Δικαστήρια δύνανται στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους να εξετάσουν τη συνδρομή των ανωτέρω δύο προϋποθέσεων, οι εκκρεμείς υποθέσεις καταλαμβάνονται από τις νέες ρυθμίσεις. Τέλος, στο τελευταίο εδάφιο της ανωτέρω διάταξης διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει

καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων, το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών και δεν ασκεί τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 του ν. 2664/1998, και τούτο διότι ο έλεγχος των τίτλων κυριότητας των διεκδικούντων επί των εκτάσεων έχει ήδη διενεργηθεί από τα αρμόδια κτηματολογικά γραφεία, ενώ ο χρόνος σύνταξης αυτών προκύπτει από το οικείο κτηματολογικό φύλλο, στο οποίο αναγράφεται ο συμβολαιογραφικός τίτλος, στον οποίο στηρίζεται η εγγραφή. Κατόπιν τούτου, τυχόν εντολές έγερσης αγωγών που έχουν δοθεί από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες προς τα γραφεία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους θα πρέπει να ανακληθούν.

Διευκρινίζεται, ότι στις περιπτώσεις που σε μία περιοχή δεν έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες της κτηματογράφησης ή έχουν ξεκινήσει, αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί οι πρώτες εγγραφές, οι υπηρεσίες του Δημοσίου οφείλουν να υποβάλουν δήλωση για όλες τις εκτάσεις που φέρουν δασικό ή χορτολιβαδικό χαρακτήρα, καθόσον, ακόμη και εάν δεν διαθέτουν επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου, δεν είναι δυνατό να γνωρίζουν εκ των προτέρων εάν οι πολίτες διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας συνταχθέντες μέχρι την 1η.7.2001 το αργότερο.

Περαιτέρω τα πολύγωνα των εκτάσεων, που βρίσκονται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 και αποδίδονται στον οικείο δασικό χάρτη ως χορτολιβαδικές ή βραχώδεις των παραγράφων 5^α και 5β του άρθρου 3 του ν. 998/1979 θα εξαιρούνται από το δασικό χάρτη με τη διαδικασία του προδήλου σφάλματος, ως υπαγόμενες στην περ. IV του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, εφόσον οι πολίτες προσκομίζουν απόφαση του Συμβουλίου του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, με την οποία έχει αναγνωρισθεί η κυριότητά τους επί της εν λόγω έκτασης ή εφόσον το Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ή άλλα στοιχεία προς απόδειξη της κυριότητας του και οι πολίτες προσκομίσουν α) απόσπασμα του οικείου κτηματολογικού διαγράμματος με αναγραφόμενες τις συντεταγμένες κορυφών ή κτηματογραφικού διαγράμματος, β) απόσπασμα του οικείου κτηματολογικού φύλλου στο οποίο ο ενδιαφερόμενος έχει καταχωρηθεί ως κύριος της περί ης πρόκειται έκτασης δυνάμει τίτλου που έχει συνταχθεί έως την 1^η.7.2001, και γ) Έκθεση τίτλων συντεταγμένη από Δικηγόρο, εφόσον ο αναφερόμενος στο οικείο κτηματολογικό φύλλο τίτλος του σημερινού κυρίου είναι μεν νεώτερος της ανωτέρω ημερομηνίας, αλλά ο τίτλος του δικαιοπαρόχου αυτού έχει συνταχθεί σε χρόνο προγενέστερο της 1^{ης}.7.2001 και δεν εμφανίζεται στις κτηματολογικές εγγραφές.

Περαιτέρω, ενόψει του ότι έχουν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας πολλά ερωτήματα, αναφορικά με την εφαρμογή του ως άνω τελευταίου εδαφίου της παρ. IV του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, προερχόμενα από ιδιώτες οι οποίοι επιθυμούν να προβούν σε μεταβίβαση εκτάσεων κείμενων στις ανωτέρω περιοχές, οι οποίες έχουν καταχωρηθεί στις αρχικές κτηματολογικές εγγραφές ως ανήκουσες σε αυτούς δυνάμει τίτλων που έχουν συνταχθεί έως την 1^η.7.2001, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σύμφωνα με την ως άνω διάταξη του τελευταίου εδαφίου της περ. IV του άρθρου 10 του ως άνω νόμου, στις ανωτέρω περιπτώσεις το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, εφόσον το ίδιο δεν διαθέτει τίτλο ή άλλα στοιχεία προς απόδειξη της κυριότητας του. Επομένως εφόσον από έλεγχο στο αρχείο της οικείας Δασικής Υπηρεσίας προκύπτει η συνδρομή και της τελευταίας ως άνω προϋπόθεσης και άρα η μη διεκδίκηση της περί ης εκάστοτε πρόκειται έκτασης από το Δημόσιο, συντρέχει περίπτωση χορήγησης από την Δασική Υπηρεσία, σχετικής Βεβαίωσης περί της μη ύπαρξης των ως άνω στοιχείων, κατόπιν σχετικού αιτήματος εκ μέρους των ενδιαφερομένων ιδιωτών ή νομικών

προσώπων με συνυποβολή των ανωτέρω αναφερομένων, υπό στοιχεία α έως και γ της παρούσας, στοιχείων.

B. Στη διάταξη του άρθρου 8^A του ν. 998/1979, η οποία προστέθηκε **με την παρ. 1 του άρθρου 149 του ν. 4819/2021**, ορίζεται ότι:

«Άρθρο 8A Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών, Δασικών, Χορτολιβαδικών και Βραχυδών Εκτάσεων (ΣΙΔΧΒΕ) που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979

1. Για τη διοικητική αναγνώριση εκ μέρους του Δημοσίου της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επί των δασών, των δασικών εκτάσεων και των εκτάσεων των παρ. 5α και 5β του άρθρου 3, που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62, συνιστώνται τουλάχιστον τέσσερα (4) Συμβούλια Ιδιοκτησίας, που έχουν αντίστοιχα ως έδρα την Κέρκυρα, το Ηράκλειο Κρήτης, τη Μυτιλήνη και τον Πειραιά. Η τοπική αρμοδιότητα εκάστου των ανωτέρω συμβουλίων εκτείνεται: α) του πρώτου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων των Ιονίων Νήσων, β) του δεύτερου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων της Κρήτης, γ) του τρίτου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων των Περιφερειακών Ενοτήτων Λέσβου, Σάμου και Χίου και, δ) του τέταρτου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων Κυκλάδων, στις νήσους Κύθηρα και Αντικύθηρα και στην περιοχή της Μάνης, όπως αυτή ορίζεται από τα διοικητικά όρια των Δήμων Ανατολικής και Δυτικής Μάνης.

2. Έκαστο Συμβούλιο Ιδιοκτησίας αποτελείται από: α) έναν πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ως πρόεδρο ή έναν δικηγόρο τουλάχιστον παρ' εφέταις, αναπληρούμενο από τον νόμιμο αναπληρωτή του, β) τον προϊστάμενο της οικείας Κτηματικής Υπηρεσίας, αναπληρούμενο από τον νόμιμο αναπληρωτή του και γ) τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Δασών της έδρας του Συμβουλίου, αναπληρούμενο από τον νόμιμο αναπληρωτή του. Ο πρόεδρος και τα μέλη των ως άνω συμβουλίων με τους αναπληρωτές τους, ορίζονται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης επί διετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεώνεται. Η συνεδρίαση μπορεί να διεξαχθεί και με τηλεδιάσκεψη ως προς ορισμένα ή και ως προς όλα τα μέλη.

3. Τα Συμβούλια Ιδιοκτησίας της παρ. 1 επιλαμβάνονται της αναγνώρισης της κυριότητας ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος, με αίτηση του ενδιαφερομένου ιδιώτη ή νομικού προσώπου, επί τη βάσει προσκομιζομένων υπ' αυτών νόμιμα μεταγεγραμμένων τίτλων ιδιοκτησίας, οι οποίοι έχουν συνταχθεί το αργότερο μέχρι την 1η.7.2001, έστω και αν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα και οι οποίοι συνοδεύονται από τοπογραφικά διαγράμματα, εξαρτημένα στο Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 (ΕΓΣΑ 87), στα οποία αποτυπώνεται η περιγραφόμενη στους τίτλους έκταση, όπως και επί τη βάσει όσων στοιχείων τηρούνται στη Δασική Υπηρεσία. Τα Συμβούλια μπορούν να ζητήσουν και την αποστολή από άλλες δημόσιες υπηρεσίες κάθε χρήσιμου εγγράφου ή άλλου στοιχείου ή να διατάξουν τη διενέργεια ειδικής έρευνας ή πραγματογνωμοσύνης προς διαμόρφωση ασφαλούς κρίσεως περί των προβαλλομένων ιδιωτικών δικαιωμάτων. Περισσότερες αιτήσεις που αφορούν στην ίδια έκταση ή σε συνεχόμενα τμήματα, εξετάζονται από κοινού. Τα ως άνω Συμβούλια, μετά την ανάγνωση της εισηγήσεως του ορισθέντος εισηγητού, γνωμοδοτούν αιτιολογημένα επί εκάστης υποθέσεως. Η κρίση των Συμβουλίων σχηματίζεται με ελεύθερη εκτίμηση των ως άνω αποδεικτικών στοιχείων, υπόκειται δε στην έγκριση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δυναμένου να αποδεχθεί ή μη αυτή, εν όλω ή εν μέρει, αλλά επ' ωφελεία του Δημοσίου, όχι όμως και να τροποποιήσει αυτήν εις βάρος του Δημοσίου. Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων και το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας

επ' αυτών κατ' εφαρμογή της περ. IV της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3208/2003 (Α' 303), **δεν ακολουθείται η ανωτέρω διαδικασία.**

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών, και Δικαιοσύνης καθορίζονται ειδικότερα τα θέματα της συγκρότησης και εσωτερικής οργάνωσης των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας, τα της λειτουργίας και της ενώπιον αυτών διαδικασίας προς κρίση των υποθέσεων και έκδοση των γνωμοδοτήσεών τους, περιλαμβανομένης και της εκπροσωπήσεως ή αυτοπρόσωπης παραστάσεως των ενδιαφερομένων, τα της συλλογής του αποδεικτικού υλικού και εξετάσεως μαρτύρων, τα της ανάθεσης πραγματογνωμοσύνης, τα της κοινοποιήσεως των γνωμοδοτήσεων στους ενδιαφερομένους και τις δημόσιες αρχές, τα της εκδόσεως και κοινοποιήσεως των υπουργικών αποφάσεων, όπως και τα της εκτελέσεως αυτών.

5. Μέχρι τη συγκρότηση των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας της παρ. 1, αρμόδια για τη διοικητική αναγνώριση της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των ανωτέρω εκτάσεων κατά τη διαδικασία της παρ. 3 είναι τα Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών του άρθρου 6. Με την κοινή απόφαση της παρ. 4 είναι δυνατόν να ιδρύονται περισσότερα Συμβούλια Ιδιοκτησίας και να καθορίζονται η έδρα και η περιφέρεια εκάστου των ιδρυομένων Συμβουλίων.

6. Με την κοινή απόφαση της παρ. 4 είναι δυνατόν να ιδρύονται περισσότερα Συμβούλια Ιδιοκτησίας και να καθορίζονται η έδρα και η περιφέρεια εκάστου των ιδρυομένων Συμβουλίων».

Με την παρ. 2 του άρθρου 149 του ν. 4819/2021, ορίζεται ότι:

«2. Το Ελληνικό Δημόσιο δεν ασκεί ένδικα μέσα κατά αποφάσεων του κτηματολογικού δικαστή με τις οποίες αναγνωρίζεται η κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επί των ανωτέρω εκτάσεων, εφόσον δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του. Πρωτόκολλα Διοικητικής Αποβολής, που εκδόθηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος και αναφέρονται στις παραπάνω εκτάσεις, ανακαλούνται από τότε που εκδόθηκαν».

Με την ως άνω παρ. 1 του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, δημιουργούνται τέσσερα (4) Συμβούλια Ιδιοκτησίας, με αρμοδιότητα τη διοικητική αναγνώριση εκ μέρους του Δημοσίου της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επί των δασών, των δασικών εκτάσεων και των εκτάσεων των παρ. 5α και 5β του άρθρου 3, που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62, σε αντιστοιχία προς τα Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών που προβλέπονται στο άρθρο 8 του ίδιου νόμου, τα οποία πλέον είναι αρμόδια μόνο για τις υπόλοιπες περιοχές της χώρας.

Στην παρ. 2 του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, ορίζονται τα μέλη που απαρτίζουν τα Συμβούλια, η διαδικασία συγκρότησής τους και η δυνατότητα διεξαγωγής των συνεδριάσεων μέσω τηλεδιασκέψεων.

Στην παρ. 3 του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, ορίζεται ότι τα εν λόγω Συμβούλια επιλαμβάνονται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου με βάση α) τους προσκομιζόμενους από τον ενδιαφερόμενο τίτλους, οι οποίοι θα πρέπει να έχουν συνταχθεί το αργότερο μέχρι την 1η.7.2001 και να συνοδεύονται από τοπογραφικά διαγράμματα, ώστε να προκύπτει η θέση της έκτασης που περιγράφεται σ' αυτούς και β) τα στοιχεία που τηρούνται στη Δασική Υπηρεσία. Η διάταξη αυτή διαφοροποιείται από την προϊσχύουσα διάταξη του γ' εδαφίου της περ. δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, στην οποία οριζόταν, πριν την τροποποίησή της με το άρθρο 148 του ν. 4819/2021, ότι:

«Ειδικά η αναγνώριση της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των ανωτέρω εκτάσεων που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του παρόντος, όπως ισχύει, διενεργείται κατά την ανωτέρω διαδικασία επί τη βάση τίτλων ιδιοκτησίας, οι οποίοι ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23η Φεβρουαρίου 1946 και έχουν μεταγραφεί έστω και μεταγενέστερα», μόνο ως προς το χρόνο στον οποίο θα πρέπει να ανατρέχουν οι προσκομιζόμενοι από τον ενδιαφερόμενο τίτλοι και ως προς την υποχρέωση προσκόμισης τοπογραφικού διαγράμματος. Επίσης με την παράγραφο 3 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στη συλλογή στοιχείων για το σχηματισμό της κρίσης τους, στην τηρητέα διαδικασία, στην έκδοση των αποφάσεων και στην αποδοχή ή μη αυτών από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Ειδικά όσον αφορά στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, στο οποίο ορίζεται ότι «Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων και το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών κατ' εφαρμογή της περ. IV της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3208/2003 (Α' 303), **δεν ακολουθείται η ανωτέρω διαδικασία**», με τη διάταξη αυτή διευκρινίζεται, σε εναρμόνιση προς τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης IV της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, ότι δεν ακολουθείται η διαδικασία της διοικητικής αναγνώρισης από τα ανωτέρω Συμβούλια στις περιπτώσεις που το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επί των εν λόγω εκτάσεων. Εξάλλου, από κανένα σημείο της ανωτέρω διάταξης δεν προκύπτει το εξ αντιδιαστολής συμπέρασμα, ότι σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων δεν έχει καταχωρηθεί στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων θα πρέπει να ακολουθεί υποχρεωτικά η διαδικασία ενώπιον των ανωτέρω Συμβουλίων ή ότι η άσκηση αγωγής σε βάρος του Δημοσίου, χωρίς την προηγούμενη υποβολή αίτησης ενώπιον των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας, καθιστά την άσκηση της αγωγής απαράδεκτη. Και τούτο, διότι σε περίπτωση υποχρεωτικής τήρησης μίας διαδικασίας, ή θέσπισης ενός απαραδέκτου, ο νομοθέτης δεν θα το κατέλειπε στην ερμηνευτική προσέγγιση της διάταξης, αλλά θα το θέσπιζε ρητά.

Με τις παρ. 4 και 6 του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών, και Δικαιοσύνης να καθορίσουν ειδικότερα τα θέματα της συγκρότησης, εσωτερικής οργάνωσης, λειτουργίας κλπ των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας και να ιδρύουν περισσότερα συμβούλια. Με την παρ. 5 του άρθρου 8^Α του ν. 998/1979, ορίζεται ότι μέχρι τη συγκρότηση των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας οι σχετικές υποθέσεις άγονται στα Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών του άρθρου 8 του ως άνω νόμου.

Τέλος με την παράγραφο 2 του άρθρου 149 του ν. 4819/2021, ορίζεται ότι το Δημόσιο δεν ασκεί ένδικα μέσα κατά αποφάσεων του Κτηματολογικού Δικαστή με τις οποίες αναγνωρίζεται η κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επί των ανωτέρω εκτάσεων, εφόσον δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του και ότι πρωτόκολλα Διοικητικής Αποβολής, που εκδόθηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος και αναφέρονται στις παραπάνω εκτάσεις, ανακαλούνται από τότε που εκδόθηκαν.

Γ. Με το γ' εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, το οποίο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 148 του ν.4819/2021 ορίζεται ότι:

«Ειδικά η διοικητική αναγνώριση της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των ανωτέρω εκτάσεων, που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου

του άρθρου 62, διενεργείται από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8Α συμβούλια, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 3 του άρθρου 8Α».

Με την ανωτέρω διάταξη, αντικαταστάθηκε η προϊσχύουσα διάταξη που προέβλεπε αφ'ενός ότι η διοικητική αναγνώριση της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων πραγματοποιήτο από τα Συμβούλια του άρθρου 8 του ίδιου νόμου, αφού πλέον συνεστήθησαν Συμβούλια ειδικά για τις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 και αφ'ετέρου ότι η αναγνώριση θα πραγματοποιήτο δυνάμει τίτλων που ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23η Φεβρουαρίου 1946, αφού πλέον με την παράγραφο 3 του άρθρου 8^Α η αναγνώριση πραγματοποιείται δυνάμει τίτλων που έχουν συνταχθεί το αργότερο μέχρι την 1η.7.2001.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΡΑΒΩΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ:

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
 - α. Γραφείο Υπουργού, κου Κ. Σκρέκα
 - β. Γραφείο Υφυπουργού, κου Γ. Αμυρά
 - γ. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περ/ντος και Υδάτων, κου Κ. Αραβώση
 - δ. Ελληνικό Κτηματολόγιο, Μεσογείων 288, Τ.Κ. 15562, Χολαργός